

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, II-QISM

Google
scholar

RePEc
RESEARCH PAPERS
IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
II-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA MUAMMOLI KREDITLARNI BARVAQT ANIQLASHNING SUN'YI INTELLEKTGA ASOSLANGAN MENEJMENT MODELINI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	14
Alovuddin Jamolov	
YASHIL TRANSPORT: BARQAROR RIVOJLANISH UCHUN IMKONIYAT VA ISTIQBOLLAR.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAMARQAND VILOYATIDA MAHALLIY BUDJETLARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	25
Uzakova Kamola Bexzodovna	
O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI	31
Xolmurodova Moxichehra Dilmurodovna	
THE IMPACT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM AN ARDL BOUNDS TESTING APPROACH (2000–2024)	36
Ortikov Olloberdi Muzaffar o'g'li	
Rajabova Malika	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI	44
Rustamova Dildora Jamshid qizi	
THIS STUDY EXAMINES BEIJING'S EXPERIENCE IN PROMOTING CROSS-BORDER E-COMMERCE IN TASHKENT FROM THE PERSPECTIVE OF REGIONAL COOPERATION	50
Wang Jiahao	
DORI VOSITALARIGA OID AXBOROTLARNI BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTLARIDA AKS ETTIRISH USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	58
Yodgorov Xushvakt Mansurovich	
AGROSANOAT MAJMUINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA JAMLANMA DARAJA VA KANALLARARO TAKRORLANISHNI O'LCHASH METODIKASI: «YASHIL» YO'NALISHLAR MISOLIDA	63
Xudaynazarov Bekzod Akramovich	
ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА АКТИВОВ И СТАБИЛЬНОСТИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	69
Баймуратова Зина Акилбековна	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYAVIY MUHITNI YANADA RIVOJLANTIRISH VA INFLYATSIYANING SALBIY OQIBATLARINI KAMAYTIRISH YO'NALISHLARI	75
Niyozov Asad Qosimovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNING NAZARIY EVOLYUTSIYASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLARI	80
Afenov Nursultan Nugmatillayevich	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMPETITIVE ADVANTAGE IN HIGHER EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	86
Boynazarova Iroda Mahmud qizi	
GREEN BONDS IN UZBEKISTAN: OPPORTUNITIES, INSTITUTIONAL DEVELOPMENT AND BARRIERS TO SUSTAINABLE FINANCE	92
Umarova Zulaykho Tursunovna	
YASHIL INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	97
Teshayev Zafarbek Zokirovich	

RAHBARLIK LAVOZIMLARIDA XOTIN-QIZLAR ULUSHI VA MAVJUD STROTEPLAR TAHLILI	103
Abduraxmonova Feruzabonu Abduraxmon qizi	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMPETITIVE ADVANTAGE IN HIGHER EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	109
Boynazarova Iroda Mahmud qizi	
KATTA HAJMLI IQTISODIY MA'LUMOTLAR (BIG DATA) SHAROITIDA EKONOMETRIK BAHOLASH USULLARINING NAZARIY TRANSFORMATSIYASI.....	115
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
EFFECTIVE MECHANISMS FOR MANAGING ORGANIZATIONAL ECONOMIC SUSTAINABILITY IN THE PROCESS OF JOB OPTIMIZATION.....	121
Odilov Jakhongir Akram ugli	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI BANK KREDITLARI ORQALI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	128
Abdullayev Ahrorjon Akmaljon o'g'li	
ZARGARLIK XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA PERFORMANCE MARKETINGDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	134
Azizova Roxila Baxodir qizi	
IQTISODIYOT NAZARIYASI: NAZARIY ASOSLARDAN AMALIYOTGACHA BO'LGAN IQTISODIY JARAYONLARNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	139
Xamdamov Amriddin Xamdam o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ И ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....	145
Taravat Abdul Salam	
ПОВЕДЕНЧЕСКИЙ ПОДХОД В ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ	152
Ikramova Nodira Burxon kizi	
STOCK MARKET DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN, 2023–2026: INSTITUTIONAL REFORM, PRIVATIZATION, AND EVIDENCE FROM PRIMARY EXCHANGE MICRODATA.....	159
Alekperova Dilshodakhon	
Toshkentov Kuvonchbek	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI.....	167
Bozorov Ilyos Isomiddinovich	
TIJORAT BANKLARINING KAPITAL BAZASINI MUSTAHKAMLASHDA ZAMONAVIY MOLIVAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	173
Abduraimova Fazilat Hikmatulla qizi	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA YANGI KONSEPTUAL VA USLUBIY YECHIMLAR: SIRKULYAR IQTISODIYOT TAJRIBASI.....	180
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
BANKLARDA RISKLARNI BOSHQARISH, DAROMAD VA NATIJADORLIKNI OSHIRISH	185
Jo'rayev Bekzod Bahodir o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIM MUHITINI TA'MINLASHDA UMUMTA'LIM MAKTABLARI MENEJMENTINI HUDUDIY KLASSTERLASH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH MODEL: TASHKILIY-BOSHQARUV MEKANIZMLARI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	192
Rajapova Guldona Usman qizi	
FERMER XO'JALIKLARIDA MOLIVAVIY NATIJALARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH: FOYDA SIFATI VA BARQARORLIGINI BAHOLASH YONDASHUVLARI	198
Rashidov Baxadir Yusupovich	
HUDUDLAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSIALARNING ROLI.....	203
Sapayeva Fazilat Norbayevna	

ERKIN IQTISODIY ZONALARDA EKO-SANOAT PARKLARINI TASHKIL ETISH VA EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI BAHOLASH USULLARI	207
Turg'unova Tursunoy Maratovna	
TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASHNING TASHKILiy VA HUQUQIY ASOSLARI	212
Aminova Mehriniso Erkinjonovna	
BARQAROR RIVOJLANISH (ESG) PRINSIPLARINING KOMPANIYA BRENDI QIYMATI VA JOZIBADORLIGIGA TA'SIRI	217
Dilfuza Matisakova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MOLiyAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ORQALI MOLiyAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH	224
Raximova Lolaxon Avazovna	
MEHNAT INTIZOMINING KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	228
Azizova Sayyora Xamidullayevna	
MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA TIBBIY TURIZM XIZMATLARINING EKONOMETRIK BAHOLANISHI.....	237
Yusupova Mexribon Uktamovna	

MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA TIBBIY TURIZM XIZMATLARINING EKONOMETRIK BAHOLANISHI

Yusupova Mexribon Uktamovna
Abu Rayhon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti
mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Tibbiy turizm xizmatlarining mintaqa iqtisodiyoti barqarorligiga ta'sirini baholashga mo'ljallangan ekonometrik yondashuv asoslandi. Tadqiqotda nazariy tahlil, tarkibiy guruhlash, panel model spetsifikatsiyasi, Herfindal-Hirshman indeksi va CR3 ko'rsatkichidan foydalanildi. O'zbekistonga davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolarning 2025-yildagi tarkibi rasmiy ma'lumotlar asosida baholandi. Natijalar tibbiy turizm oqimining barqaror o'sganini, biroq uchta qo'shni bozorning umumiy ulushi 96,29 foizni, jamlanish indeksi esa 5 133,9 birlikni tashkil etganini ko'rsatdi. Xorazm viloyatining turistik, transport va investitsiyaviy imkoniyatlari tibbiy turizmni rivojlantirish uchun muhim salohiyat yaratishi aniqlandi. Bozorlarni diversifikatsiyalash, xalqaro sertifikatlashtirishni kengaytirish va hududiy statistikani takomillashtirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqildi. Mazkur chora-tadbirlar xizmatlar eksporti va bandlikni oshirish, shuningdek, hududiy daromadlar barqarorligini mustahkamlashga yo'naltirilgan.

Kalit so'zlar: tibbiy turizm, mintaqaviy barqarorlik, xizmatlar eksporti, ekonometrik model, Herfindal-Hirshman indeksi, bozor diversifikatsiyasi, Xorazm viloyati.

Аннотация. Обоснован эконометрический подход к оценке влияния услуг медицинского туризма на устойчивость региональной экономики. В исследовании применены теоретический анализ, структурная группировка, спецификация панельной модели, индекс Херфиндала-Хиршмана и показатель CR3. На основе официальных данных оценена структура иностранных граждан, прибывших в Узбекистан с целью лечения в 2025 году. Результаты показали устойчивый рост потока медицинского туризма, при этом совокупная доля трех соседних рынков составила 96,29 процента, а индекс концентрации достиг 5 133,9 единицы. Установлено, что туристические, транспортные и инвестиционные возможности Хорезмской области формируют значительный потенциал для развития медицинского туризма. Разработаны практические предложения по диверсификации рынков, расширению международной сертификации и совершенствованию региональной статистики. Предложенные меры направлены на увеличение экспорта услуг и занятости, а также укрепление устойчивости региональных доходов.

Ключевые слова: медицинский туризм, региональная устойчивость, экспорт услуг, эконометрическая модель, индекс Херфиндала-Хиршмана, диверсификация рынка, Хорезмская область.

Abstract. An econometric approach to assessing the impact of medical tourism services on regional economic stability was substantiated. The study employed theoretical analysis, structural grouping, panel model specification, the Herfindahl-Hirschman Index, and the CR3 indicator. Based on official data, the composition of foreign citizens who entered Uzbekistan for medical treatment in 2025 was assessed. The results indicated sustained growth in medical tourism flows; however, the combined share of the three neighboring markets accounted for 96.29 percent, while the concentration index reached 5,133.9 points. The tourism, transport, and investment potential of the Khorezm Region was found to provide significant opportunities for the development of medical tourism. Practical proposals were developed to diversify markets, expand international certification, and improve regional statistics. These measures are aimed at increasing service exports and employment while strengthening the stability of regional income.

Keywords: medical tourism, regional economic stability, service exports, econometric model, Herfindahl-Hirschman Index, market diversification, Khorezm Region.

KIRISH

Xalqaro xizmatlar savdosining so'nggi o'n yillikdagi tarkibiy o'zgarishlari sog'liqni saqlash bilan bog'liq safarlarni alohida iqtisodiy kategoriya darajasiga ko'tardi. Sog'lomlashtirish yo'nalishidagi sayohatlar bo'yicha xarajatlar 2012-yildagi 439 milliard dollardan 2024-yilda 894 milliard dollarga yetdi, ya'ni sohaning global miqyosi o'n ikki yilda ikki barobardan ortiq kengaydi [1]. Bunday dinamika tibbiy va sog'lomlashtirish safarlarini turizm statistikasining ikkinchi darajali qatoridan chiqarib, xizmatlar eksportining mustaqil tahlil obyektiga aylantirdi.

Nazariy jihatdan tibbiy turizm ikki bozorning kesishmasida shakllanadi: bir tomondan, u tibbiy xizmat bozorining talab qismini, ikkinchi tomondan, turizm bozorining taklif infratuzilmasini o'ziga birliktiradi. Ushbu ikkilanma tabiat tufayli u an'anaviy turizm modellaridan uch jihati bilan farqlanadi. Birinchidan, safar qarori mavsumiy emas, balki klinik ehtiyoj bilan belgilanadi, natijada oqim yil davomida nisbatan tekis taqsimlanadi. Ikkinchidan, bir bemorga to'g'ri keladigan o'rtacha xarajat oddiy sayyohnikidan sezilarli darajada yuqori bo'ladi, chunki u davolanish, joylashish, transport va hamrohlik xarajatlarini birlashtiradi. Uchinchidan, xizmat sifatiga bo'lgan talabning yuqoriligi sababli hududiy tibbiyot muassasalarining texnologik darajasi bevosita raqobat omiliga aylanadi. Aynan shu uchta xususiyat tibbiy turizmni mintaqaviy barqarorlik nuqtayi nazari bilan bog'laydi.

Xalqaro adabiyotda tibbiy turizmning konseptual chegaralari uzoq vaqt davomida ilmiy munozaralar doirasida o'rganildi. Xususiylashtirish, shaharlarga yo'nalgan investitsiya oqimi va tibbiyot kadrlarining migratsiyasi tibbiy turizmning hududiy taqsimotini shakllantiruvchi asosiy kuchlar sifatida qayd etilgan [2]. Boradigan va qabul qiluvchi mamlakatlar bo'yicha to'plangan dalillar tibbiy turizm qabul qiluvchi hudud uchun valyuta tushumi, infratuzilma investitsiyasi va bilim almashinuvi manbai ekanini ko'rsatdi [3]. Sog'liqni saqlash tizimi darajasidagi qiyosiy tahlillar esa xorijiy bemorlar oqimining barqaror bo'lishi uchun akkreditatsiya, litsenziyalash va sifat nazorati mexanizmlarining muvofiqlashtirilgan holda ishlashi zarurligini asosladi [4].

Iqtisodiy siyosat nuqtayi nazaridan qaraganda, tibbiy turizm bo'yicha to'plangan xalqaro tajriba uni sog'liqni saqlash tizimining moliyaviy bazasini kengaytiruvchi vosita sifatida talqin qiladi: xorijiy bemorlardan olingan daromad zamonaviy uskunalarini sotib olishga, malaka oshirishga va yangi bo'limlar ochishga yo'naltirilganda, mahalliy aholi ham xizmat sifatining yaxshilanishidan manfaat ko'radi [5]. Ushbu qarash tibbiy turizmni faqat eksport moddasi emas, balki hududiy inson kapitalini mustahkamlash vositasi sifatida ko'rishga imkon beradi.

Mintaqa iqtisodiyoti barqarorligi tushunchasi tadqiqotda ikki o'lchovda talqin qilinadi. Birinchi o'lchov – yalpi hududiy mahsulot o'sish sur'atining tebranishi past bo'lishi, ya'ni tashqi zarbalarga nisbatan sezgirlikning kamayishi. Ikkinchi o'lchov – daromad manbalarining tarkibiy rang-barangligi, chunki bir necha tarmoq va bir necha tashqi bozorga tayanadigan hudud yagona manbaga bog'liq hududga nisbatan ancha barqaror bo'ladi. Tibbiy turizm har ikki o'lchovga ijobiy hissa qo'shadi: u qishloq xo'jaligi va sanoat sikllaridan mustaqil daromad oqimini yaratadi hamda xizmat ko'rsatish sohasida yil bo'yi barqaror bandlikni ta'minlaydi.

Maqolaning maqsadi tibbiy turizm xizmatlarining mintaqqa iqtisodiyoti barqarorligiga ta'sirini baholovchi ekonometrik yondashuvni nazariy jihatdan asoslash va uni O'zbekiston statistik ma'lumotlari asosida amaliy tekshirishdan iborat. Vazifalar quyidagicha belgilandi: tibbiy turizmning hududiy iqtisodiyotga ta'sir kanallarini nazariy modelda ifodalash; xorijiy bemorlar oqimining hajmi va geografik tarkibini o'lchash; oqim jamlanishining barqarorlikka ta'sirini miqdoriy ko'rsatkichlar orqali aniqlash; Xorazm viloyati misolida mintaqaviy salohiyatni oshirish yo'nalishlarini ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tibbiy turizmning iqtisodiy o'sishga ta'sirini miqdoriy o'lchashga qaratilgan birinchi yirik ishlar mamlakatlararo kesma ma'lumotlariga tayandi. 47 mamlakat bo'yicha 2007–2013-yillar ma'lumotlari asosida qurilgan model tibbiy turizmning aholi jon boshiga yalpi ichki mahsulot o'sishiga o'rtacha ijobiy ta'sir ko'rsatishini, bu ta'sir esa OECD tarkibiga kirmaydigan mamlakatlarda kuchliroq namoyon bo'lishini isbotladi [6]. Ushbu natija rivojlanayotgan iqtisodiyotlar uchun tibbiy turizmni tezkor o'sish manbai sifatida ko'rishning empirik asosini yaratdi va keyingi tadqiqotlar uchun boshlang'ich nuqta bo'ldi.

Panel ma'lumotlariga o'tish tahlil aniqligini sezilarli darajada oshirdi. 49 rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakat bo'yicha 2008–2022-yillarni qamrab olgan dinamik panel modeli umumlashtirilgan momentlar usuli hamda birlashtirilgan o'rtacha guruh taqsimlangan lag modeli yordamida baholandi. Aholi jon boshiga tibbiy turizm daromadining bir foizga o'sishi sog'liqni saqlash sektorining yalpi qo'shilgan qiymatdagi ulushi o'sishini statistik jihatdan ishonchli darajada kuchaytirdi; koeffitsiyent barcha spetsifikatsiyalarda ijobiy bo'lib qoldi [7]. Bu natija tibbiy turizmning ta'siri qisqa muddatli konyunktura emas, balki uzoq muddatli tarkibiy bog'liqlik ekanini ko'rsatdi.

ASEAN mamlakatlari bo'yicha 2000–2018-yillar qatorlarida o'tkazilgan kointegratsion tahlil kiruvchi turizm bilan sog'liqni saqlash sohasining rivojlanishi o'rtasida uzoq muddatli muvozanat aloqasi mavjudligini tasdiqladi [8]. Aloqaning ikki tomonlama ekani muhim uslubiy xulosaga olib keladi: tibbiy turizm oqimi sog'liqni saqlash

salohiyatini oshiradi, salohiyatning o'sishi esa, o'z navbatida, oqimni kengaytiradi. Ekonometrik modelda bunday o'zaro bog'liqlik endogenlik omilini hisobga olish zaruratini yuzaga keltiradi va instrumental o'zgaruvchilar yoki dinamik panel baholovchilaridan foydalanishni taqozo etadi.

Osiyo-Tinch okeani mintaqasining oltita yetakchi yo'nalishi qiyoslangan tadqiqot kulrang tizimlar nazariyasini qo'lladi va turizm resurslari hamda tibbiy infratuzilma raqobatbardoshlikni belgilovchi asosiy omillar ekanini, narx ustunligi va marketing samaradorligi esa nisbatan kichikroq og'irlikka ega ekanini aniqladi [9]. Xuddi shu yo'nalishda Markov zanjirlariga asoslangan prognoz modeli tibbiy turizm bozorining hajmi va foydasini yillar kesimida baholash imkonini berdi hamda sohaning hududiy iqtisodiy natijadorlikka qo'shgan hissasini miqdoriy shaklda ifodaladi [10]. Ushbu ikki yondashuv birgalikda tibbiy turizmni baholashda sifat va miqdor o'lchovlarini birlashtirish zarurligini ko'rsatdi.

Institutsional yo'nalishdagi tadqiqotlar tahlil doirasini yanada kengaytirdi. Milliy sog'liqni saqlash tizimlari va tibbiy turizm o'rtasidagi munosabatni o'rganish uchun taklif etilgan institutsionalistik dastur davlat siyosati, moliyalashtirish tartibi va tartibga solish normalarini tahlil markaziga qo'ydi [11]. Bunday yondashuv oqimning miqdoriy o'sishi bilan bir qatorda, uning hududiy iqtisodiyotga singish darajasini ham asosiy mezon sifatida qabul qiladi.

Mavjud ilmiy adabiyotlar tibbiy turizm bo'yicha tadqiqotlarni ikki muhim yo'nalishda yanada rivojlantirish uchun keng ilmiy imkoniyatlar yaratadi. Birinchidan, milliy darajada amalga oshirilgan empirik tadqiqotlar bilan bir qatorda, viloyat va tumanlar kesimidagi baholashlarni kengaytirish tibbiy turizmning hududiy iqtisodiy samarasini yanada chuqurroq yoritishga xizmat qiladi. Ikkinchidan, Markaziy Osiyo bozorida tibbiy turizm oqimining geografik tarkibi va uning barqarorlikka ta'sirini miqdoriy baholash yo'nalishini rivojlantirish yangi ilmiy natijalarga erishish uchun muhim imkoniyat yaratadi. Ushbu maqola mazkur ikki yo'nalishni rivojlantirishga qaratilgan: u hududiy darajada qo'llanadigan ekonometrik ramkani taklif qiladi va uni O'zbekiston ma'lumotlari asosida sinovdan o'tkazadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot nazariy-analitik va miqdoriy usullarni birlashtirgan aralash dizaynga asoslandi. Nazariy qism tibbiy turizmning hududiy iqtisodiyotga ta'sir kanallarini modellashtirishga, miqdoriy qism esa ochiq rasmiy statistika asosida ushbu kanallarning kuzatiladigan ko'rsatkichlarini o'lchashga qaratildi. Barcha raqamli ma'lumotlar rasmiy manbalardan olindi, hisob-kitoblar esa ana shu ma'lumotlardan arifmetik yo'l bilan keltirib chiqarildi.

Institutsional baza sifatida ikki normativ hujjat asos qilib olindi. Tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini rivojlantirish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-sentabrda "O'zbekiston Respublikasida tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-335-son¹ qaror tibbiyot va sog'lomlashtirish muassasalarining yagona reyestrini joriy etdi, klinikalarni xalqaro sertifikatlashtirishni jadallashtirdi hamda 2024–2027-yillarga mo'ljallangan maqsadli ko'rsatkichlarni tasdiqladi [12]. Turizm sohasining umumiy o'sish parametrlari esa O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-maydagi "2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko'paytirish va turistik xizmatlar ko'lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-87-son² Farmonda belgilandi; unda 2025-yil yakuniga qadar 15,8 million xorijiy sayyoh safarini tashkil etish va turizm xizmatlari eksportini 4 milliard AQSH dollariga yetkazish maqsad qilib qo'yildi [13]. Ushbu hujjatlar tahlilda tibbiy turizmni rivojlantirishning institutsional chegaralarini belgilovchi omillar sifatida qaraldi.

Statistik baza O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi tomonidan e'lon qilingan va rasmiy axborot agentliklari orqali tarqatilgan davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar bo'yicha ma'lumotlardan tashkil topdi. 2025-yil yakuni bo'yicha ko'rsatkich 86 199 nafarni tashkil etib, mamlakatlar kesimidagi to'liq taqsimot bilan birga e'lon qilindi [14]. Ushbu taqsimot maqolada tarkibiy tahlilning asosiy massivi sifatida ishlatildi.

Baholashning ekonometrik ramkasi panel spetsifikatsiyasida ifodalandi. Mintaqa iqtisodiyotining natijaviy ko'rsatkichi sifatida yalpi hududiy mahsulot qabul qilindi va quyidagi logarifmik model shakllantirildi:

$$\ln(YHM_{it}) = \alpha + \beta_1 \cdot \ln(TT_{it}) + \beta_2 \cdot \ln(TI_{it}) + \beta_3 \cdot \ln(INV_{it}) + \beta_4 \cdot \ln(TR_{it}) + \mu_i + \lambda_t + \varepsilon_{it}$$

Bunda YHM_{it} – i-mintaqaning t-yildagi yalpi hududiy mahsuloti; TT_{it} – davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar soni; TI_{it} – tibbiy infratuzilma salohiyati (kasalxona o'rinlari va vrachlar soni orqali o'lchanadi); INV_{it} – hududga jalb qilingan investitsiyalar hajmi; TR_{it} – transport ochiqqligi ko'rsatkichi (hududiy aeroport yo'lovchi oqimi); μ_i va λ_t – mintaqaviy va vaqt effektlari; ε_{it} – tasodifiy xato. β_1 koeffitsiyenti tibbiy turizm

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-sentabrda "O'zbekiston Respublikasida tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-335-son qaror: <https://lex.uz/uz/docs/-7111500>

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-maydagi "2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko'paytirish va turistik xizmatlar ko'lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-87-son Farmon: <https://lex.uz/uz/docs/-7531559>

oqimining bir foizga o'zgarishiga hududiy mahsulotning necha foizga javob berishini, ya'ni elastiklikni ifodalaydi.

Model baholanganda ikki uslubiy talab hisobga olinadi. Birinchisi – endogenlik: tibbiy infratuzilma sifatining o'sishi oqimni kengaytirs, oqimdan olingan daromad infratuzilmani mustahkamlaydi, shuning uchun kechiktirilgan o'zgaruvchilar instrument sifatida qo'llanadi. Ikkinchisi – mintaqalar o'rtasidagi kuzatilmaydigan farqlar bo'lib, ular qat'iy effektlar orqali nazoratga olinadi.

Barqarorlik o'lchovi uchun oqimning geografik jamlanishi Herfindal-Hirshman indeksi asosida hisoblandi:

$$HHI = \sum s_j^2, \text{ bu yerda } s_j - j\text{-mamlakatning umumiy bemorlar oqimidagi ulushi (foizda).}$$

Bu qiymat yuqori jamlanish chegarasi hisoblangan 2 500 birlikdan ikki barobardan ko'proq yuqori. Uch yirik bozorning yig'ma ulushi (CR3) ham qo'shimcha o'lchov sifatida qo'llandi. Bu ikki ko'rsatkich birgalikda oqimning tashqi zarbalarga sezgirligini, ya'ni barqarorlik zaxirasini baholash imkonini beradi.

Tadqiqot doirasida ma'lumotlar bazasini yanada kengaytirish imkoniyati ham hisobga olindi: davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar bo'yicha rasmiy statistika hozirda respublika darajasida e'lon qilinmoqda, viloyatlar kesimidagi to'liq qatorning shakllantirilishi esa hududiy tahlil imkoniyatlarini yanada kengaytiradi. Shu sababli model spetsifikatsiyasi metodologik ramka sifatida taqdim etildi, empirik o'lchovlar esa respublika darajasida bajarilib, Xorazm viloyati misolida hududiy talqin qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston tibbiy turizm bozorining hajmi so'nggi ikki yilda barqaror ravishda kengaydi. 2024-yilning yanvar-avgust oylarida davolanish maqsadida mamlakatga 74 700 nafar xorijiy fuqaro keldi, bu o'tgan yilning shu davriga nisbatan 83,6 foizga, mutlaq ifodada esa 34 ming nafarga ko'p bo'ldi [15]. Bunday sur'at sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha amalga oshirilgan ishlarning bevosita natijasi sifatida baholanadi va mamlakatning mintaqaviy tibbiy markaz sifatidagi mavqeyini mustahkamlaydi.

2025-yil davomida oqim yil bo'yi izchil shakllandi. Yanvar-oktabr oylarida 75 666 nafar xorijiy fuqaro davolanish uchun keldi [16], yanvar-noyabr yakunida ko'rsatkich 80 653 nafarni tashkil etdi [17], yil yakunida esa 86 199 nafarga yetdi [14]. Oylik taqsimotda noyabr oyiga 4 987 nafar, dekabr oyiga esa 5 546 nafar bemor to'g'ri keldi. Yilning so'nggi, an'anaviy turizm uchun past mavsum hisoblangan oylarida ham oqimning saqlanib qolishi tibbiy turizmning mavsumiylikka nisbatan barqarorligini amaliy jihatdan tasdiqladi va uni hududiy daromadning barqaror manbai sifatida namoyon etdi.

1-jadval

O'zbekistonga davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolarning mamlakatlar kesimidagi tarkibi, 2025-yil³

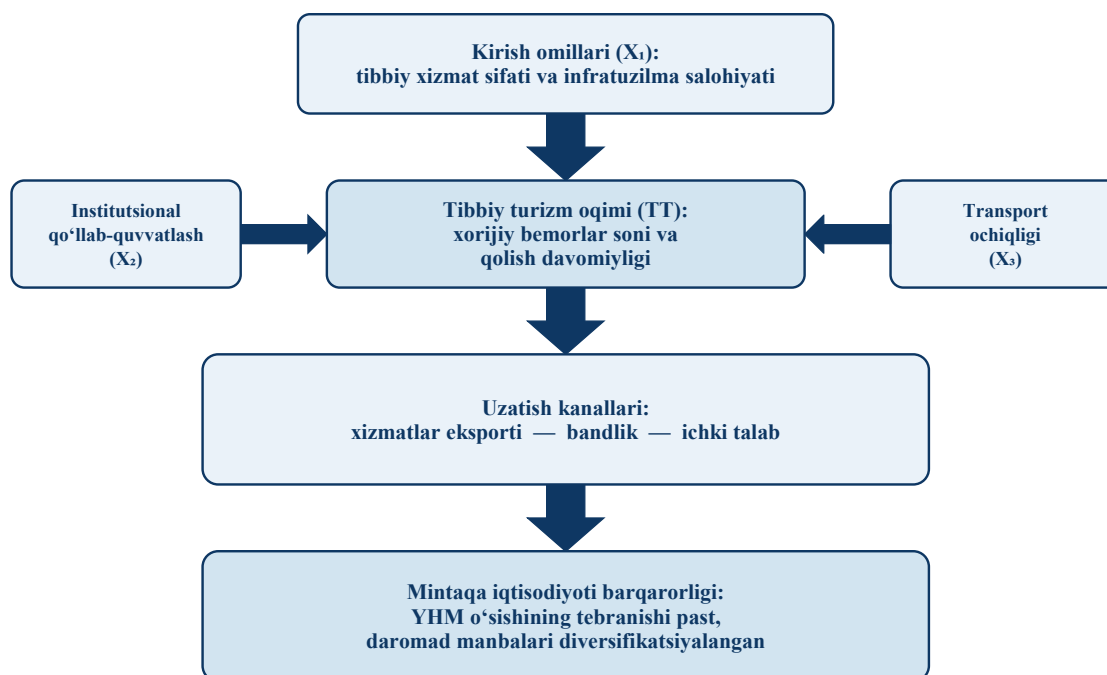
T/r	Mamlakat	Bemorlar soni, nafar	Ulushi, foizda
1	Tojikiston	59 145	68,61
2	Qirg'iziston	15 631	18,13
3	Qozog'iston	8 224	9,54
4	Rossiya	1 899	2,20
5	Afg'oniston	914	1,06
6	Turkmaniston	224	0,26
7	Turkiya	47	0,05
8	AQSH	16	0,02
9	Xitoy	15	0,02
10	Ozarbajon	11	0,01
11	Boshqa mamlakatlar	73	0,08
	Jami	86 199	100,00

3 Manba: mutlaq ko'rsatkichlar - O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida [14]; ulushlar muallif tomonidan hisoblangan.

1-jadval ma'lumotlari oqimning geografik tuzilishini aniq ko'rsatadi. Uch qo'shni bozorning yig'ma ulushi 96,29 foizni tashkil etdi, Herfindal-Hirshman indeksi esa 5 133,9 birlikka teng bo'ldi. Mazkur qiymat mavjud asosiy bozorlarda tibbiy turizm xizmatlariga nisbatan barqaror talab shakllanganini ko'rsatish bilan birga, yangi istiqbolli bozorlarni o'zlashtirish orqali geografik diversifikatsiyani yanada kengaytirish imkoniyatini ham namoyon etadi. Iqtisodiy talqin ikki tomonlama xususiyatga ega. Bir tomondan, qo'shni bozorlarda erishilgan ishonch darajasi O'zbekiston klinikalarining raqobatbardoshligini va mintaqaviy yetakchilik mavqeyini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, mavjud bozorlar bilan shakllangan barqaror aloqalarni saqlagan holda yangi istiqbolli yo'nalishlarni o'zlashtirish bozorlar diversifikatsiyasini yanada kengaytirish va tibbiy turizm oqimining barqarorligini mustahkamlash imkonini beradi.

Diversifikatsiya bo'yicha ijobiy siljish 2025-yil natijalarida ko'rinadi. Rossiya fuqarolarining ulushi 2,20 foizga, Afg'oniston fuqarolarining ulushi 1,06 foizga yetdi; ikkala yo'nalish ham yil davomida o'sish ko'rsatdi. Yanvar-noyabr oylarida Afg'oniston fuqarolari soni 678 nafarni tashkil etgan bo'lsa [17], yil yakunida bu ko'rsatkich 914 nafarga yetdi [14], ya'ni bir oyda 236 nafar qo'shildi. Turkiya, AQSH, Xitoy va Ozarbayjon yo'nalishlarining paydo bo'lishi hozircha kichik miqdorda bo'lsa-da, uzoq bozorlarga chiqish jarayonining boshlanganini bildiradi. Ushbu segmentlar bir bemorga to'g'ri keladigan xarajatning yuqoriligi bilan ajralib turadi, shuning uchun ularning kengayishi jamlanish indeksini pasaytirish bilan bir vaqtda eksport tushumini oshirish imkonini beradi.

1-rasm. Tibbiy turizmning mintaq iqtisodiyoti barqarorligiga ta'sirini ekonometrik baholash sxemasi⁴

1-rasmida keltirilgan sxema modelning mantiqiy tuzilishini ifodalaydi. Kirish omillari – tibbiy xizmat sifati, institutsional qo'llab-quvvatlash va transport ochiqqligi – tibbiy turizm oqimini shakllantiradi. Oqim esa uchta uzatish kanali orqali hududiy iqtisodiyotga ta'sir ko'rsatadi: xizmatlar eksporti valyuta tushumini, bandlik daromadni, ichki talab esa bog'liq tarmoqlarning aylanmasini oshiradi. Yakuniy natija yalpi hududiy mahsulot o'sishining barqarorligi va daromad manbalarining diversifikatsiyasida namoyon bo'ladi.

Tibbiy turizmning umumiy turizm oqimidagi o'rni miqdoriy jihatdan quyidagicha aniqlandi. 2025-yilning yanvar-noyabr oylarida mamlakatga 10,7 milliondan ortiq xorijiy sayyoh tashrif buyurdi va turizm xizmatlari eksporti 4,4 milliard AQSH dollaridan oshdi [18]. Shu davrda davolanish maqsadidagi tashriflar 80 653 nafarni tashkil etgani hisobga olinsa [17], tibbiy turizmning umumiy sayyohlar oqimidagi ulushi 0,75 foizga teng bo'ladi. Bir sayyohga to'g'ri keladigan o'rtacha eksport tushumi esa 411 dollar atrofida shakllandi. Tibbiy safarlarda o'rtacha chek an'anaviy safarlarnikidan yuqori bo'lgani sababli, ulushning atigi bir foiz punktiga oshishi eksport tushumiga sezilarli hissa qo'shadi – aynan shu nisbat sohaning o'sish zaxirasini ko'rsatadi.

Makroiqtisodiy fon ushbu zaxirani amaliy jihatdan ro'yobga chiqarish imkonini beradi. 2025-yil yakunida O'zbekiston xizmatlar eksporti 9,8 milliard dollarga yetdi, uning tarkibida safarlar va turizm 4,88 milliard dollar

4 Muallif ishlanmasi

bilan 50 foiz ulushni egalladi [19]. Turizm mamlakat xizmatlar eksportining yarmini ta'minlayotgan sharoitda ushbu oqim ichida yuqori qo'shilgan qiymatli segmentlarning ulushini oshirish tabiiy tarkibiy vazifaga aylanadi va tibbiy turizm ushbu vazifani bajarishga eng mos yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

2-jadval

O'zbekistonda davolanish maqsadidagi tashriflar dinamikasi va turizm eksporti bilan nisbat⁵

Ko'rsatkich	Davr	Qiymat	Manba
Davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar	2024-yil yanvar-avgust	74 700 nafar	[15]
Davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar	2025-yil yanvar-oktabr	75 666 nafar	[16]
Davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar	2025-yil yanvar-noyabr	80 653 nafar	[17]
Davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar	2025-yil yakuni	86 199 nafar	[14]
Xorijiy sayyohlar oqimi	2025-yil yanvar-noyabr	10,7 mln nafar	[18]
Turizm xizmatlari eksporti	2025-yil yanvar-noyabr	4,4 mlrd AQSH dollari	[18]
Safarlar (turizm) eksporti	2025-yil yakuni	4,88 mlrd AQSH dollari	[19]
Tibbiy tashriflarning sayyohlar oqimidagi ulushi	2025-yil yanvar-noyabr	0,75 %	hisoblangan

Hududiy kesimda tahlil Xorazm viloyati misolida davom ettirildi. Viloyat tibbiy turizmni rivojlantirish uchun bir vaqtning o'zida uchta resursga ega: Xiva shahri atrofida shakllangan xalqaro turistik brend, Urganch xalqaro aeroporti orqali ta'minlanadigan transport ochiqqligi va qo'shni davlatlar bilan yaqin geografik joylashuv. 2024-yilda viloyatda 28 ta turistik firma va tashkilot faoliyat yuritib, 497,5 ming kishiga xizmat ko'rsatdi va 19,4 mingta sayyohlik yo'llanmasini sotdi; joylashtirish infratuzilmasi 100 ta obyekt, 2 441 ta xona va 4 955 ta o'rindan iborat bo'ldi [20]. Turistik firmalar sonining bir yilda 27,3 foizga o'sgani sohaning tashkiliy bazasi jadal kengayayotganini ko'rsatadi.

3-jadval

Xorazm viloyatining tibbiy turizmni rivojlantirish uchun zaruriy resurs bazasi⁶

Resurs bazasi elementi	Ko'rsatkich	Manba
Turistik firma va tashkilotlar (2024-yil), ta	28	[20]
Xizmat ko'rsatilgan shaxslar (2024-yil), ming kishi	497,5	[20]
Joylashtirish obyektlari (2024-yil), ta	100	[20]
Mehmonxona o'rinlari (2024-yil), ta	4 955	[20]
Doimiy aholi soni (2025-yil 1-iyul), ming kishi	2 045,7	[21]
Yalpi hududiy mahsulot, trln so'm	63	[22]
Jalb qilingan investitsiyalar (2025-yil), mlrd AQSH dollarida	1 dan ortiq	[22]

3-jadval ko'rsatkichlari viloyatning iqtisodiy bazasi tibbiy turizmni qo'llab-quvvatlash uchun yetarli darajada shakllanganini tasdiqlaydi. Yalpi hududiy mahsulot 63 trillion so'mni tashkil etdi, 2025-yilda hududga bir milliard dollardan ziyod investitsiya jalb qilindi, sanoat hajmi esa 34,3 trillion so'mga yetdi [22]. Bir vaqtning o'zida sayyohlarning viloyatda o'rtacha qolish muddati bir-ikki kunni tashkil etmoqda [22]. Tibbiy va sog'lomlashtirish dasturlari tabiatan uzoq muddatli bo'lgani uchun – davolanish, reabilitatsiya va kuzatuv bosqichlari odatda bir haftadan ortiq davom etadi – ular aynan shu ko'rsatkichni oshirishning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. O'rtacha qolish muddatining bir kunga uzayishi joylashtirish, ovqatlanish va transport tarmoqlari aylanmasini mutanosib ravishda oshiradi.

Ekonometrik ramka nuqtayi nazaridan qaraganda, olingan natijalar model spetsifikatsiyasini tasdiqlaydi. Tibbiy infratuzilma salohiyati (TI) va transport ochiqqligi (TR) o'zgaruvchilari Xorazm viloyati uchun kuzatiladigan qiymatlarga ega, institutsional qo'llab-quvvatlash esa O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasida tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini yanada rivojlantirish bo'yicha

5 Manba: jadvalda ko'rsatilgan rasmiy manbalar asosida tuzildi; ulush ko'rsatkichi muallif tomonidan hisoblangan.

6 Manba: jadvalda ko'rsatilgan rasmiy manbalar asosida tuzildi.

qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-335-son⁷ qaror bilan belgilangan reyestr va sertifikatlashtirish mexanizmlari orqali o'chanishi mumkin [12]. Viloyat kesimidagi to'liq qator shakllangach, β_1 elastiklik koeffitsiyentini qat'iy effektlar modelida baholash va tibbiy turizmning yalpi hududiy mahsulotga qo'shgan hissasini aniq miqdorda ifodalash imkoniyati yuzaga keladi.

Tahlil natijalari uchta xulosani asosladi. Birinchidan, tibbiy turizm O'zbekistonda barqaror o'suvchi eksport segmentiga aylandi va yil davomida nisbatan tekis taqsimlangan oqim hosil qildi. Ikkinchidan, oqimning geografik jamlanish darajasi yangi bozorlarni o'zlashtirish orqali diversifikatsiyani yanada kengaytirish imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi. Uchinchidan, hududiy salohiyat, jumladan, Xorazm viloyati misolida, tibbiy turizmni mustaqil ixtisoslashuv yo'nalishi sifatida rivojlantirish uchun yetarli moddiy va institutsional bazaga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot tibbiy turizmni mintaq iqtisodiyoti barqarorligini ta'minlashning amaliy vositasi sifatida asosladi. Nazariy tahlil uning ta'siri uchta kanal – xizmatlar eksporti, bandlik va ichki talab – orqali amalga oshirishini ko'rsatdi, empirik o'lchovlar esa ushbu kanallarning O'zbekiston sharoitida faol ishlayotganini tasdiqladi. 2025-yilda mamlakatga davolanish maqsadida kelgan 86 199 nafar xorijiy fuqaro sohaning mintaqaviy miqyosda tan olinganini ko'rsatdi [14].

Barqarorlik nuqtayi nazaridan asosiy natija oqimning tarkibiy tuzilishiga tegishli. Herfindal-Hirshman indeksining 5 133,9 birlik darajasi va uch bozorning 96,29 foizlik yig'ma ulushi diversifikatsiyani yanada kengaytirish uchun katta imkoniyat mavjudligini bildiradi. Yangi istiqbolli yo'nalishlarni o'zlashtirish tibbiy turizm oqimining geografik diversifikatsiyasini kengaytirish hamda uning umumiy hajmi va barqarorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Olingan natijalar asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi.

Birinchidan, hududiy statistikani rivojlantirish maqsadga muvofiq. Davolanish maqsadida kelgan xorijiy fuqarolar bo'yicha ma'lumotlarni viloyatlar va xizmat turlari kesimida muntazam e'lon qilish tibbiy turizmning hududiy samarasini ekonometrik jihatdan aniq baholash imkonini beradi hamda investitsiya qarorlarini dalillarga asoslashga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, bozorlarni diversifikatsiya qilish yo'nalishi ustuvor ahamiyatga ega. Rossiya, Afg'oniston, Turkiya va Ozarbayjon yo'nalishlarida allaqachon boshlangan o'sishni maqsadli marketing dasturlari bilan mustahkamlash, shu jumladan, ixtisoslashgan xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish va raqamli kanallar orqali targ'ibotni kengaytirish tavsiya etiladi.

Uchinchidan, xalqaro sertifikatlashtirishni kengaytirish maqsadga muvofiq. PQ-335-son qaror bilan joriy etilgan yagona reyestr va sertifikatlashtirish tartibi [12] hududiy klinikalarga nisbatan faol qo'llanilganda, Xorazm viloyati kabi hududlar xalqaro bozorga to'g'ridan to'g'ri chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi.

To'rtinchidan, tibbiy turizmni madaniy turizm bilan integratsiyalash yuqori samara beradi. Xiva shahrining xalqaro brendi va viloyatning turistik infratuzilmasi [20] davolanish dasturlari bilan birlashtirilganda, sayyohning o'rtacha qolish muddati uzayadi va bir tashrifdan olinadigan daromad oshadi.

Beshinchidan, transport ochiqqligini oshirish yo'nalishini izchil davom ettirish maqsadga muvofiq. Urganch xalqaro aeroporti orqali to'g'ridan to'g'ri yo'nalishlar sonining kengayishi modelning TR o'zgaruvchisini kuchaytiradi va uzoq bozorlardan bemorlarni jalb qilish xarajatlarini kamaytiradi.

Takliflarning birgalikda amalga oshirilishi tibbiy turizmni mintaq iqtisodiyotining barqaror o'sish manbalaridan biriga aylantiradi. Keyingi tadqiqotlarni viloyatlar kesimidagi panel ma'lumotlari to'plangach, β_1 elastiklik koeffitsiyentini baholashga hamda tibbiy turizmning bandlik va soliq bazasiga ta'sirini alohida o'lchashga qaratish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Global Wellness Institute. *Wellness Tourism* [Elektron resurs]. – URL: <https://globalwellnessinstitute.org/what-is-wellness/what-is-wellness-tourism/>.
2. Connell J. A new inequality? Privatisation, urban bias, migration and medical tourism // *Asia Pacific Viewpoint*. – 2011. – Vol. 52, No. 3. – P. 260–271. – DOI: 10.1111/j.1467-8373.2011.01454.x.
3. Johnston R., Crooks V. A., Snyder J., Kingsbury P. What is known about the effects of medical tourism in destination and departure countries? A scoping review // *International Journal for Equity in Health*. – 2010. – Vol. 9. – Art. 24. – DOI: 10.1186/1475-9276-9-24.
4. Pocock N. S., Phua K. H. Medical tourism and policy implications for health systems: a conceptual

⁷ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasida tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-335-son qaror: <https://lex.uz/uz/docs/-/7111500>

- framework from a comparative study of Thailand, Singapore and Malaysia // *Globalization and Health*. – 2011. – Vol. 7, No. 1. – Art. 12. – DOI: 10.1186/1744-8603-7-12.
5. Lunt N., Smith R. D., Exworthy M., Green S. T., Horsfall D. G., Mannion R. *Medical Tourism: Treatments, Markets and Health System Implications: A Scoping Review* [Elektron resurs]. – Paris: OECD, 2011. – URL: <https://www.oecd.org/els/health-systems/48723982.pdf>.
  6. Beladi H., Chao C., Ee M., Hollas D. Does medical tourism promote economic growth? A cross-country analysis // *Journal of Travel Research*. – 2019. – Vol. 58, No. 1. – P. 121–135. – DOI: 10.1177/0047287517735909.
  7. Gholipour H. F., Esfandiar K. Does medical tourism promote growth in healthcare sector? // *The European Journal of Health Economics*. – 2025. – Vol. 26, No. 2. – P. 233–241. – DOI: 10.1007/s10198-024-01700-3.
  8. Türedi S., Şit M., Karadağ H., Lee C. G. Does healthcare sector development affect inbound tourism? Evidence from ASEAN countries // *Tourism Economics*. – 2023. – Vol. 29, No. 6. – P. 1662–1670. – DOI: 10.1177/13548166221119320.
  9. Dang H. S., Nguyen T. M. T., Wang C. N., Day J. D., Dang T. M. H. Grey system theory in the study of medical tourism industry and its economic impact // *International Journal of Environmental Research and Public Health*. – 2020. – Vol. 17, No. 3. – Art. 961. – DOI: 10.3390/ijerph17030961.
  10. Zhang J. Economic benefit analysis of medical tourism industry based on Markov model // *Journal of Mathematics*. – 2022. – Art. 6401796. – URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1155/2022/6401796>.
  11. Béland D., Zarzeczny A. Medical tourism and national health care systems: an institutionalist research agenda // *Globalization and Health*. – 2018. – Vol. 14. – Art. 68. – DOI: 10.1186/s12992-018-0387-0.
  12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-sentabrdagi PQ-335-son "O'zbekiston Respublikasida tibbiy va sog'lomlashtirish turizmini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori [Elektron resurs]. – URL: <https://lex.uz/uz/docs/-7111500>.
  13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-maydagi PF-87-son "2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko'paytirish va turistik xizmatlar ko'lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni [Elektron resurs]. – URL: <https://lex.uz/uz/docs/-7531559>.
  14. "Dunyo" AA. *Uzbekistan emerges as medical tourism destination with 86,000 international visitors in 2025* [Elektron resurs]. – 27.01.2026. – URL: <https://dunyo.info/en/news/v-2025-godu-bolee-86-tysyachinostrancev-vybrali-uzbekistan-dlya-lecheniya>.
  15. bne IntelliNews. *Uzbekistan records 84% y/y rise in medical tourist visits in 8M24* [Elektron resurs]. – 30.09.2024. – URL: <https://www.intellinews.com/uzbekistan-records-84-y-y-rise-in-medical-tourist-visits-in-8m24-345463/>.
  16. "Dunyo" AA. *Medical tourism on the rise: Over 75,000 foreigners seek treatment in Uzbekistan in ten months* [Elektron resurs]. – 12.12.2025. – URL: <https://dunyo.info/en/news/za-pervye-10-mesyacev-goda-bolee-75-tysyachinostrancev-vybrali-uzbekistan>.
  17. Zamin.uz. *The number of foreign nationals coming to Uzbekistan for treatment exceeds 80,000* [Elektron resurs]. – 10.01.2026. – URL: <https://zamin.uz/en/uzbekistan/181657-the-number-of-foreign-nationals-coming-to-uzbekistan-for-treatment-exceeds-80000.html>.
  18. Gazeta.uz. *O'zbekiston dunyoda sayyohlar oqimi eng tez o'sayotgan mamlakatlar qatoriga kirdi* [Elektron resurs]. – 17.12.2025. – URL: <https://www.gazeta.uz/oz/2025/12/17/tourism/>.
  19. Gazeta.uz. *2025-yilda O'zbekiston tashqi savdosi qanday o'zgardi?* [Elektron resurs]. – 29.01.2026. – URL: <https://www.gazeta.uz/oz/2026/01/29/trade-2025/>.
  20. Xorazm viloyati statistika boshqarmasi. *Turizm va dam olish ko'rsatkichlari: matbuot relizi* [Elektron resurs]. – 12.08.2025. – URL: <https://www.xorazmstat.uz/uploads/press-reliz/2024/12/Turizm2024.pdf>.
  21. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *Hududlar kesimida doimiy aholi soni* [Elektron resurs]. – 10.07.2025. – URL: <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/62563-hududlar-kesimida-doimiy-aholi-soni-pp>.
  22. Gazeta.uz. *Xorazmni zamonaviy qiyofaga keltirish, yo'l va suv infratuzilmasini yaxshilashga 1 mlrd 600 mln dollar ajratiladi* [Elektron resurs]. – 04.03.2026. – URL: <https://www.gazeta.uz/oz/2026/03/04/xorazm/>.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
